בס"ד

"הדף לתולדותינו"

יום ה', א' בתמוז תשע"ה (18 ביוני)-ב' דראש חודש תמוז

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, ראש חודש תמוז, הוא היום השלישי למסע המרגלים בארץ בתקופת בני ישראל במדבר [שלשום, **כ"ט בסיון**, יצאו המרגלים לדרכם, (וחזרו ב-ח' באב) ...]

בקריאת התורה של השבת שעברה, פר' "שלח", יש דבר יחודי ויוצא דופן – והוא שהפרשה מזכירה את היום בחודש שאנו עומדים בו. ... תופעה זו היא מיוחדת, שכן בדרך כלל אין תיאום בין הפרשה שקוראים לבין התאריך. את הפרשיות אנו קוראים הרי לפי הסדר, בכל שבת פרשה אחת לפי סדר הפרשיות, ולכן יכולים אנו לקרוא על חג הפסח בסביבות ט"ו בשבט, או על חג הסוכות בסביבות ל"ג בעומר – כיון שהפרשיות לא נקבעו לפי התאריכים; אולם בפנימיות הענין בוודאי שיש קשר בין הפרשה שקוראים בשבת לבין הזמן שבו קוראים אותה. ובספרי המפרשים יש הסברים שונים איך לחבר בין הפרשה לבין הזמן בדרכים שונות. אולם בפרשת השבוע זו (שהיתה) אין צורך ב'דרשות' וב'רמזים', כיון שהקשר בא לידי ביטוי מוחשי, כאשר [האירוע המרכזי בפרשה, מסע המרגלים בארץ] באמת [החל ב]תאריך העכשווי. [מקור 1]

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל... וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יְמֵי בִּכּוּרֵי עֲנָבִים. וַיַּעֲלוּ וַיָּתֻרוּ אֶת הָאָרֶץ... וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכֹּל וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוֹרָה וְאֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשָּׂאֻהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנָיִם וּמִן הָרִמֹּנִים וּמִן הַתְּאֵנִים. ... וַיָּשֻׁבוּ מִתּוּר הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם. וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ... וַיָּשִׁיבוּ אֹתָם דָּבָר וְאֶת כָּל הָעֵדָה וַיַּרְאוּם אֶת פְּרִי הָאָרֶץ. וַיְסַפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בָּאנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִוא וְזֶה פִּרְיָהּ. אֶפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם יְלִדֵי הָעֲנָק רָאִינוּ שָׁם. וַיֹּצִיאוּ דִּבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא ...וְשָׁם רָאִינוּ... בְּנֵי עֲנָק... וַנְּהִי בְעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם.

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה." [במדבר י"ג... מפרשת "שלח" שאותה קראנו בשבת שעברה]

"וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה מִן הַתָּרִים אֶת הָאָרֶץ קָרְעוּ בִּגְדֵיהֶם. וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד." [במדבר י"ד]

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

בתגובה להערה בשלחן השבת לעובדה כי כיון שהגפן הוא הפרי היחיד שגדל בצורת **אשכול** – הרבה פריטים בקבוצה אחת – מתאים הוא במיוחד להיות **סמל לעם ישראל**, ואולי משום כך ציינה התורה כי אותה קבוצת "תרים/תיירים" הביאו את האשכול כדוגמה למה שגדל בארץ, אומר אחד הנכדים שלנו (בן ה-8) – אולי זו גם סיבה שהמשקה שעליו מקדשים הוא היין, תולדה של הגפן ...

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ידועה השאלה הפותחת בפירושו של רש"י לתורה, בפר' בראשית. התורה, כמורה מצוות ודרך חיים, היתה אמורה לפתוח בפרשיית **"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים"** [שמות י"ב 2], הציווי הראשון לעם ישראל בתהליך יציאת מצרים. תשובתו של רש"י אינה מסתכמת בתשובה שספר בראשית בכלל - ואבותינו הקדושים בפרט - מלמדים אמונה ומוסר בבחינת "דרך ארץ שקדמה לתורה" – אלא תשובתו היא: "משום **"כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם."** [תהלים קי"א 6], שאם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. המסר הכללי של ספר בראשית בא לבסס ולהראות בגלוי ובנסתר כיצד בד בבד עם

"ויהי החודש הזה ... תחילה וראש לפדיון נפשנו" [מתוך תפילת המוסף לראש חודש]

בשׂמחה ובטוּב לבב, בתפילה ליום נעים וחודש טוב לכל בית ישראל!

הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ו**לרפואתם השלמה** של כל חולי ישראל

הופעת אבותינו הקדושים שורשיהם של עם ישראל מתהווה הברית והקשר הנצחי עם ארץ ישראל, ושייעודו של עם ישראל לחיות את חייו האלוקיים דווקא בארץ ישראל. למה? זו הקביעה האלקית שאותה צריך ללמוד ובה להעמיק, מי היא ארץ ישראל, מה טמון בה? ומהמקום האלוקי המאמין והמוסרי תבוא גם היום התשובה לעצמנו ולגוים. "נתנה לאשר ישר בעיניו"."טובה הארץ מאד מאד"

"וימאסו בארץ חמדה", זהו מהות חטא המרגלים בלשונו של דוד המלך ע"ה. **המרגלים יצאו ב-כ"ט בסיון לדרכם, וחזרו ב-ח' באב**. בלילה (ליל תשעה באב) בכו כל העדה בכיה של חינם שנהפכה לבכי לדורות. [מקור 2]

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

על המהות של ארץ-ישראל בהשקפת עולמה של תורה, דברים אלה מפי הרב אליעזר מלמד ב"פניני הלכה":

אמרו חכמים: "ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות שבתורה" [תוספתא ע"ז ד' ג'; ספרי ראה נ"ג] ובתורה נאמר [דברים י"א, 12] "אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ, תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה". ואמרו חכמים [מסכת כתובות ק"י:] "כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו א-לוה, וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו א-לוה". ועוד אמרו: "כל הדר בחוץ לארץ כאילו עובד עבודה זרה".
ולכאורה יש להבין, מדוע הארץ הגשמית תופסת מקום חשוב כל כך בתורה, מה חשיבותה הגדולה לחיי האמונה, עד שאמרו חז"ל שכל מי שגר בחוץ לארץ כאילו עובד עבודה זרה?

אלא שצריך להבין ש**חטאה הבסיסי של עבודה זרה, שהיא מחלקת ומפרידה את העולם לתחומים שונים**. מתוך התבוננות בכוחות השונים שבעולם, הגיעו אנשים לתפיסה כי גם שורשי הכוחות הם נפרדים. ועל כן ישנם אלים שונים, וכל אחד מהם שולט בתחומו המיוחד. הפירוד הגדול ביותר שישנו בעולם, וממילא בתפיסת העבודה הזרה, הוא הפירוד שבין הרוחניות לחומריות, שלעיתים נחשב לפירוד בין הטוב והרע. וכיוון שבחוץ לארץ יכול היהודי לגלות את הקדושה רק ברוחניות, תוך ניכור מסוים מהטבע, נראה מזה כאילו דבר ה' מתגלה בתחומי הרוח בלבד, וכאילו אינו יכול להתגלות בתוך המציאות הגשמית הממשית. ואין פגיעה עמוקה יותר באמונת ישראל, מאשר לומר שהוא (ה') יתברך יכול להתגלות רק בצדדים הרוחניים שבחיים, כאילו כל התחום הגשמי מתקיים בלעדיו ואף בניגוד לו. ולכן הדר בחוץ לארץ, במקום שהאמונה מתגלה בחיי הרוח בלבד, נחשב כמי שעובד עבודה זרה, ואין לו א-לוה, כי ה' אלוקינו הוא אחד, וזה שגר בחוץ לארץ אינו מתקשר עם ה' אחד, שמחייה את השמים ואת הארץ.

לעומת זאת, סגולתה של ארץ ישראל שהיא ארץ הקודש. אע"פ שהיא ארץ גשמית – היא קודש, וניתן לגלות גם בגשמיותה את דבר ה'. לשם כך בראה הקב"ה. ולכן מצווה ליישב את הארץ, לבנות בה בתים

"ויהי החודש הזה ... תחילה וראש לפדיון נפשנו" [מתוך תפילת המוסף לראש חודש]
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים וחודש טוב לכל בית ישראל!
הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ול**רפואתם השלמה** של כל חולי ישראל

יום ה', א' בתמוז תשע"ה (18 ביוני)-ב' דראש חודש תמוז

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ולנטוע עצים. ולכן גם פירותיה קדושים, ובשנת השמיטה נצטווינו להפקירם לכל, ובשאר השנים נצטווינו להפריש מהם תרומות ומעשרות.

נמצא אם כן, ש**בארץ ישראל מתגלה האמונה האחדותית**, שהיא עיקר ויסוד אמונת ישראל, וכפי שאנו אומרים בכל יום שחרית וערבית: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלוֹקֵינוּ ה' אֶחָד" [דברים ו' 4] הקב"ה ברא [ו"מחדש בכל יום תמיד מעשי בראשית"] את כל העולם, את השמים, את הארץ ואת כל אשר בם, את הרוחניות והגשמיות. ותפקידנו להיות דבקים בה' ב**כל** תחומי החיים. וכפי שאמרו חכמים [ברכות ס"ג:] "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ [משלי ג' 6] [מקור 3]

לכל משפחת קוראי ה**דף** ☺,
יהי רצון שמתוך גילוי הכח המאחד של הארץ נגלה גם את הכוחות המאחדים אותנו, אמן.
חודש טוב ושבת שלום ומבורך,
ברכה ומרדכי

"ויהי החודש הזה ... תחילה וראש לפדיון נפשנו" [מתוך תפילת המוסף לראש חודש]
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים וחודש טוב לכל בית ישראל!
הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ול**רפואתם השלמה** של כל חולי ישראל